

กฎกระทรวง

การดำเนินการทางวินัยผู้ต้องขัง

พ.ศ. ๒๕๖๓

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๗ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๖๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิก

(๑) หมวด ๕ การลงโทษฐานผิดวินัย ของส่วนที่ ๗ วินัยของผู้ต้องขัง ข้อ ๙๙ ถึงข้อ ๑๑๙ แห่งกฎกระทรวงมหาดไทยออกตามความในมาตรา ๕๘ แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๔๗๙

(๒) ข้อ ๔ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๒๑) ออกตามความในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๔๗๙

(๓) ข้อ ๔ และข้อ ๕ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๑๔ (พ.ศ. ๒๕๕๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๔๗๙

ข้อ ๒ เมื่อเจ้าพนักงานเรือนจำพบเห็นหรือทราบว่าผู้ต้องขังกระทำความผิดวินัย ให้ทำบันทึก รายงานพฤติการณ์แห่งการกระทำที่กล่าวหา หรือเป็นที่สงสัยว่ากระทำความผิด ชื่อตัว และชื่อสกุล ของผู้กระทำความผิด วัน เวลา และสถานที่เกิดเหตุ และพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องเท่าที่มี หรือรวบรวมได้ เสนอผู้บังคับบัญชาเหนือตนขึ้นไปทราบ และเสนอผู้บัญชาการเรือนจำพิจารณา

ข้อ ๓ เมื่อผู้บัญชาการเรือนจำได้รับบันทึกรายงานพฤติการณ์ตามข้อ ๒ แล้ว ให้แต่งตั้ง เจ้าพนักงานเรือนจำจำนวนไม่น้อยกว่าสามคนแต่ไม่เกินห้าคน เพื่อสอบสวนการกระทำผิดวินัย เว้นแต่ การกระทำผิดนั้นมีกระบวนการในการพิจารณาโทษเป็นการเฉพาะ

ข้อ ๔ ให้เจ้าพนักงานเรือนจำซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามข้อ ๓ แจ้งข้อกล่าวหา ให้ผู้ต้องขัง ซึ่งถูกกล่าวหาทราบ พร้อมทั้งสอบถามว่าจะให้การรับสารภาพหรือปฏิเสธ และให้จัดทำบันทึกคำให้การ ดังกล่าวไว้ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ต้องขังชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา และนำพยานหลักฐานมาแสดง เพื่อประกอบคำให้การต่อสู้ได้อย่างเต็มที่

ข้อ ๕ เจ้าพนักงานเรือนจำซึ่งได้รับการแต่งตั้งตามข้อ ๓ ต้องดำเนินการสอบสวน และรวบรวมพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้แล้วเสร็จโดยไม่ชักช้า แล้วเสนอความเห็นต่อผู้บัญชาการเรือนจำ ถึงพฤติการณ์แห่งการกระทำผิดวินัย รวมทั้งโทษที่จะลงแก่ผู้ต้องขัง

การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง ให้เจ้าพนักงานเรือนจำดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลา ที่อธิบดีกำหนด

ข้อ ๖ ผู้บัญชาการเรือนจำมีอำนาจลงโทษทางวินัยผู้ต้องขังซึ่งกระทำผิดวินัยตามที่บัญญัติ ไว้ในมาตรา ๖๙

คำสั่งลงโทษทางวินัยให้มีผลนับแต่วันที่ผู้ต้องขังได้รับแจ้งคำสั่ง

ข้อ ๗ ในกรณีที่เจ้าพนักงานเรือนจำเห็นว่า ผู้ต้องขังซึ่งจะได้รับโทษหรืออยู่ระหว่างการลงโทษทางวินัยตามมาตรา ๖๙ เจ็บป่วยหรือมีเหตุจำเป็นอื่นใดที่สมควรเพิกถอน เปลี่ยนแปลง งด หรือรอการลงโทษ ให้รายงานไปยังผู้บัญชาการเรือนจำ

เมื่อผู้บัญชาการเรือนจำได้รับรายงานตามวรรคหนึ่ง อาจเรียกเจ้าพนักงานเรือนจำ หรือ ผู้ต้องขังมาชี้แจงเพื่อประกอบการพิจารณาเพิกถอน เปลี่ยนแปลง งด หรือรอการลงโทษก็ได้ และเมื่อผู้บัญชาการเรือนจำได้พิจารณาและมีคำสั่งประการใดแล้ว ให้เจ้าพนักงานเรือนจำปฏิบัติ ตามคำสั่งและบันทึกเหตุแห่งการเพิกถอน เปลี่ยนแปลง งด หรือรอการลงโทษ

คำสั่งของผู้บัญชาการเรือนจำตามวรรคสอง ให้เป็นที่สุด

ข้อ ๘ ให้ผู้บัญชาการเรือนจำภาคทัณฑ์ผู้ต้องขังซึ่งกระทำผิดวินัยไม่ร้ายแรง และได้สำนึกถึงความผิดที่ได้กระทำไปแล้ว

การภาคทัณฑ์ตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำโดยวิธีเรียกตัวผู้ต้องขังมาว่ากล่าวสั่งสอน ให้ประพฤติด้อยในวินัย

ข้อ ๙ ให้ผู้บัญชาการเรือนจำงดการเลื่อนชั้นผู้ต้องขังซึ่งกระทำผิด ดังต่อไปนี้

(๑) ประพฤติผิดระเบียบหรือข้อบังคับอันมีไว้สำหรับการเยี่ยมเยียนหรือติดต่อกับ บุคคลภายนอก

(๒) นำสิ่งของซึ่งมิใช่ของตนเข้าหรือออกจากเรือนจำโดยไม่ได้รับอนุญาต

(๓) ทำให้เกิดเหตุติดขัดในการทำงานของผู้ต้องขังคนอื่นโดยประมาท

(๔) ทำให้ทรัพย์สินของทางราชการหรือของผู้อื่นเสียหาย

(๕) กระทำผิดเกี่ยวกับสิ่งของต้องห้ามตามมาตรา ๗๒ หรือมาตรา ๗๓

ข้อ ๑๐ ให้ผู้บัญชาการเรือนจำลดชั้นผู้ต้องขังซึ่งกระทำผิด ดังต่อไปนี้

(๑) จงใจทำให้เกิดเหตุติดขัดในการทำงานของผู้ต้องขังคนอื่น

(๒) จงใจทำให้ทรัพย์สินของทางราชการหรือของผู้อื่นเสียหาย

(๓) กระด้างกระเดื่องต่อเจ้าพนักงานเรือนจำ

(๔) พยายามหลบหนี

(๕) ทำร้ายหรือพยายามทำร้ายร่างกายผู้อื่น

(๖) ก่อการทะเลาะวิวาท

(๗) เล่นการพนัน

(๘) เสพของมีนเมา

(๙) กระทำผิดเกี่ยวกับสิ่งของต้องห้ามตามมาตรา ๗๒ หรือมาตรา ๗๓

ข้อ ๑๑ การลดชั้นผู้ต้องขังตามข้อ ๑๐ ให้ลดตามลำดับครั้งละหนึ่งชั้น เว้นแต่กรณีดังต่อไปนี้

(๑) ประพฤติผิดเงื่อนไขการคุมประพฤติและได้ตัวกลับคืนมา ไม่ว่าจะขณะที่ปล่อยตัวนักโทษเด็ดขาดคนนั้นเพื่อคุมประพฤติจะเป็นนักโทษเด็ดขาดชั้นใด ให้ลดชั้นเป็นชั้นต้องปรับปรุง

(๒) เสพยาเสพติด ให้ลดชั้นเป็นชั้นต้องปรับปรุงมาก

(๓) กระทำผิดเกี่ยวกับสิ่งของต้องห้ามตามมาตรา ๗๒ (๑) หรือ (๒) หรือร่วมกันกระทำความผิดทั้งในฐานะตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุน หรือผู้ได้รับประโยชน์จากสิ่งของดังกล่าว ให้ลดชั้นเป็นชั้นต้องปรับปรุงมาก

(๔) หลบหนีไปและได้ตัวกลับคืนมา ไม่ว่าจะก่อนหลบหนีนักโทษเด็ดขาดคนนั้นจะเป็นนักโทษเด็ดขาดชั้นใด ให้ลดชั้นเป็นชั้นต้องปรับปรุงมาก

(๕) ทำร้ายร่างกายเจ้าพนักงานเรือนจำ เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในเรือนจำ ให้ลดชั้นเป็นชั้นต้องปรับปรุงมาก

(๖) ฆ่าผู้อื่น ก่อการทะเลาะวิวาท หรือทำร้ายร่างกายผู้อื่น ให้ลดชั้นนักโทษเด็ดขาดดังต่อไปนี้

(ก) ฆ่าผู้อื่น ก่อการทะเลาะวิวาท หรือทำร้ายร่างกายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ถึงแก่ความตาย ให้ลดชั้นเป็นชั้นต้องปรับปรุงมาก

(ข) ก่อการทะเลาะวิวาทหรือทำร้ายร่างกายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายสาหัส ให้ลดชั้นสองชั้น เว้นแต่นักโทษเด็ดขาดคนนั้นเป็นนักโทษเด็ดขาดชั้นต้องปรับปรุง ให้ลดชั้นเป็นชั้นต้องปรับปรุงมาก

(๗) กรณีอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ข้อ ๑๒ ให้ผู้บัญชาการเรือนจำตัดการอนุญาตให้ได้รับการเยี่ยมเยียนหรือติดต่อกับบุคคลภายนอกแก่ผู้ต้องขังซึ่งกระทำความผิด ดังต่อไปนี้

(๑) ประพฤติผิดระเบียบหรือข้อบังคับอันมีไว้สำหรับการเยี่ยมเยียนหรือติดต่อกับบุคคลภายนอก

(๒) นำสิ่งของซึ่งมิใช่ของตนเข้าหรือออกจากเรือนจำโดยไม่ได้รับอนุญาต

(๓) กระทำผิดเกี่ยวกับสิ่งของต้องห้ามตามมาตรา ๗๒ หรือมาตรา ๗๓

(๔) พยายามหลบหนีหรือหลบหนีไปแล้วแต่ได้ตัวกลับคืนมา

ข้อ ๑๓ ให้ผู้บัญชาการเรือนจำลดประโยชน์และรางวัลแก่ผู้ต้องขังซึ่งกระทำผิด ดังต่อไปนี้

(๑) ละทิ้งหรือเพิกเฉยต่อการทำงานอันเป็นหน้าที่

(๒) ทำให้ทรัพย์สินของผู้อื่นเสียหาย

(๓) ก่อการทะเลาะวิวาทในขณะที่ทำงาน

การลดประโยชน์และรางวัลตามวรรคหนึ่ง ให้พึงลดเพียงอย่างเดียวตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๑๔ ให้ผู้บัญชาการเรือนจำลดประโยชน์และรางวัลแก่ผู้ต้องขังซึ่งกระทำผิดตามข้อ ๑๓

โดยเจตนาและมีความเสียหายเกิดขึ้น และจะงดเพียงอย่างเดียวก็ได้

ข้อ ๑๕ ให้ผู้บัญชาการเรือนจำขังเดี่ยวผู้ต้องขังซึ่งกระทำผิด ดังต่อไปนี้

(๑) เล่นการพนันโดยเป็นเจ้าของหรือสมคบกับผู้อื่นเล่นการพนันตั้งแต่สองครั้งขึ้นไป

(๒) ทะเลาะวิวาทตั้งแต่สองครั้งขึ้นไป

(๓) เสพยาเสพติด

(๔) กระทำผิดเกี่ยวกับสิ่งของต้องห้ามตามมาตรา ๗๒ (๑) หรือ (๒) หรือร่วมกันกระทำผิด

ทั้งในฐานะตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุน หรือผู้ได้รับประโยชน์จากสิ่งของดังกล่าว

(๕) พยายามหลบหนีหรือหลบหนีไปแล้วแต่ได้ตัวกลับคืนมา

(๖) ทำร้ายร่างกายผู้อื่นจนเป็นเหตุให้ได้รับอันตรายสาหัสหรือถึงแก่ความตาย

(๗) กระด้างกระเดื่องต่อเจ้าพนักงานเรือนจำซึ่งมีตำแหน่งตั้งแต่ชั้นพักคดีขึ้นไป

การขังเดี่ยวตามวรรคหนึ่ง ให้กระทำโดยวิธีแยกผู้ต้องขังซึ่งกระทำผิดจากผู้ต้องขังอื่นและคุมขังไว้ในที่ที่จัดขึ้นเป็นพิเศษ และห้ามการติดต่อหรือพูดจากับผู้อื่น เว้นแต่เป็นสิทธิตามที่กฎหมายกำหนด

ให้พักคดีจัดให้มีผู้คอยตรวจการขังเดี่ยวให้เป็นไปตามวรรคสอง ในกรณีที่ผู้ต้องขังมีอาการเจ็บป่วย ให้มีการรักษาพยาบาล

หากการกระทำผิดตามวรรคหนึ่ง เป็นความผิดที่จะต้องถูกลงโทษตามข้ออื่นด้วย ให้ลงโทษตามข้อนั้นก่อน แล้วจึงลงโทษขังเดี่ยวอีกสถานหนึ่ง

การลงโทษขังเดี่ยวให้กระทำได้ไม่เกินหนึ่งเดือน ถ้าขังเดี่ยวเกินกว่าสิบห้าวัน ให้กระทำต่อเนื่องได้ครั้งละไม่เกินสิบห้าวัน โดยมีระยะเวลาเว้นช่วงในแต่ละครั้งไม่น้อยกว่าห้าวัน

ข้อ ๑๖ นักโทษเด็ดขาดซึ่งได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกแล้ว ให้ผู้บัญชาการเรือนจำตัดจำนวนวันที่ได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกในกรณีที่กระทำผิด ดังต่อไปนี้

(๑) ไม่เกินสิบห้าวัน

(ก) ฝ่าฝืนระเบียบหรือข้อบังคับของเรือนจำ

(ข) เล่นการพนัน

- (ค) ก่อการทะเลาะวิวาทกับผู้ต้องขัง
- (ง) กระด้างกระเดื่องต่อเจ้าพนักงานเรือนจำ
- (๒) ตั้งแต่สิบห้าวันแต่ไม่เกินสามสิบวัน
- (ก) ละทิ้งหรือเพิกเฉยต่อการทำงานอันเป็นหน้าที่
- (ข) พยายามทำให้ผู้อื่นหรือกิจการของเรือนจำเสียหาย
- (ค) ทะเลาะวิวาทตั้งแต่สองครั้งขึ้นไป
- (ง) ทำร้ายหรือพยายามทำร้ายผู้อื่น
- (๓) ตั้งแต่สามสิบวันแต่ไม่เกินหกสิบวัน
- (ก) ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งที่ขอด้วยกฎหมายของเจ้าพนักงานเรือนจำ
- (ข) กระทำผิดเกี่ยวกับสิ่งของต้องห้ามตามมาตรา ๗๒ หรือมาตรา ๗๓
- (ค) สมคบกับผู้อื่นก่อความไม่สงบเรียบร้อยขึ้น
- (ง) จงใจทำให้ผู้อื่นหรือกิจการของเรือนจำเสียหาย
- (จ) พยายามหลบหนีหรือหลบหนีไปแล้วแต่ได้ตัวกลับคืนมา
- (ฉ) ทำร้ายหรือพยายามทำร้ายเจ้าพนักงานเรือนจำ เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งเข้าไปปฏิบัติ

หน้าที่ หรือผู้ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในเรือนจำ

ในกรณีที่นักโทษเด็ดขาดซึ่งกระทำผิดวินัยมีวันที่ได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกน้อยกว่าที่จะถูกตัดให้ตัดจำนวนวันที่ได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกที่มีอยู่ทั้งหมด

การตัดจำนวนวันที่ได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกตามข้อนี้ ไม่ให้ใช้บังคับแก่กรณีการได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกตามมาตรา ๕๒ (๖)

ข้อ ๑๗ ถ้ามีการกระทำผิดอย่างอื่นนอกจากที่กำหนดในกฎกระทรวงนี้ ให้ผู้บัญชาการเรือนจำพิจารณาลงโทษทางวินัยตามที่เห็นสมควร

ข้อ ๑๘ กรณีผู้ต้องขังครอบครองหรือใช้สิ่งของต้องห้ามตามมาตรา ๗๒ หรือมาตรา ๗๓ ในขณะที่อยู่นอกเรือนจำ ให้ผู้บัญชาการเรือนจำลงโทษทางวินัยเช่นเดียวกับการกระทำผิดวินัยในเรือนจำ

ข้อ ๑๙ กรณีที่ผู้ต้องขังกระทำผิดวินัยและความผิดนั้นมีโทษหลายสถาน ห้ามลงโทษเกินกว่าสามสถาน

ข้อ ๒๐ กรณีที่ผู้ต้องขังกระทำผิดวินัยและไม่อยู่ในสถานะที่จะลงโทษตามที่กฎหมายกำหนดได้ ให้ผู้บัญชาการเรือนจำลงโทษทางวินัยสถานอื่นตามความเหมาะสม

ข้อ ๒๑ เมื่อผู้ต้องขังได้รับคำสั่งลงโทษทางวินัยแล้ว ไม่พอใจคำสั่งนั้น ให้มีสิทธิอุทธรณ์คำสั่งโดยยื่นหนังสือต่อผู้ออกคำสั่งภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ผู้ต้องขังได้รับแจ้งคำสั่ง

การอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่ง ไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการปฏิบัติตามคำสั่งลงโทษของผู้บัญชาการเรือนจำ

ข้อ ๒๒ การออกคำสั่งลงโทษทางวินัย การเพิกถอน การอุทธรณ์ การพิจารณาอุทธรณ์ และการแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัย ให้นำความในกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับโดยอนุโลม

ข้อ ๒๓ กรณีที่มีการเพิกถอนคำสั่งลงโทษผู้ต้องขังซึ่งกระทำผิดวินัย ให้ผู้บัญชาการเรือนจำดำเนินการเยียวยาผู้ต้องขังซึ่งถูกลงโทษ ดังต่อไปนี้

(๑) โทษงดการเลื่อนชั้น ให้เลื่อนชั้นย้อนหลังไปถึงงวดการเลื่อนชั้นที่ถูกงด

(๒) โทษลดชั้น ให้คืนชั้นกลับสู่ชั้นเดิมก่อนถูกลงโทษและให้ย้อนหลังไปถึงวันที่คำสั่งลงโทษมีผลใช้บังคับ

(๓) โทษตัดการอนุญาตให้ได้รับการเยี่ยมเยียนหรือติดต่อกับบุคคลภายนอก ให้จัดวันเยี่ยมทดแทนนอกจากวันเยี่ยมปกติเท่ากับจำนวนวันที่ถูกตัด

(๔) โทษขังเดี่ยว ให้จัดให้ได้รับการเยี่ยมเยียนเพิ่มขึ้นนอกจากวันเยี่ยมปกติเป็นจำนวนสองเท่าของวันที่ถูกขังเดี่ยว หรือเพิ่มระยะเวลาการเยี่ยมเยียนเป็นสองเท่าของระยะเวลาตามปกติ

(๕) โทษตัดจำนวนวันที่ได้รับการลดวันต้องโทษจำคุก ให้คืนจำนวนวันที่ได้รับการลดวันต้องโทษจำคุกเท่ากับจำนวนวันที่ถูกตัด

เมื่อเพิกถอนคำสั่งลงโทษทางวินัยแล้ว ให้บันทึกการเพิกถอนคำสั่งในทะเบียนประวัติผู้ต้องขังคนนั้น และให้ได้รับสิทธิประโยชน์ที่เป็นผลจากการถูกลงโทษนั้นคืนด้วย

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓

สมศักดิ์ เทพสุทิน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่มาตรา ๖๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๖๐ บัญญัติให้การดำเนินการพิจารณาลงโทษทางวินัย การลงโทษ การเพิกถอน การเปลี่ยนแปลง การงด หรือการรอการลงโทษ และการอุทธรณ์คำสั่งลงโทษทางวินัย ของผู้ต้องขัง รวมทั้งผู้มีอำนาจในการดำเนินการดังกล่าว ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้